P10_TA(2024)0045

Genetski modificirani kukuruz MON 94804

Rezolucija Europskog parlamenta od 26. studenoga 2024. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 94804, sastoje se od njega ili su od njega proizvedeni, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D099729/02 – 2024/2841(RSP))

(C/2025/1804)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir Nacrt provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 94804, sastoje se od njega ili su od njega proizvedeni, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D099729/02),

— uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. o genetski modificiranoj hrani i hrani za životinje ([1]), a posebno njezin članak 7. stavak 3. i članak 19. stavak 3.,

— uzimajući u obzir glasovanje Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003 od 17. rujna 2024., koje nije dovelo do usvajanja mišljenja,

— uzimajući u obzir članak 11. Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije ([2]),

— uzimajući u obzir mišljenje Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) doneseno 13. ožujka 2024. i objavljeno 26. travnja 2024. ([3]),

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije u kojima se protivi odobravanju genetski modificiranih organizama („GMO”) ([4]),

— uzimajući u obzir članak 115. stavke 2. i 3. Poslovnika,

— uzimajući u obzir Prijedlog rezolucije Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane,

A. budući da je, u skladu s člancima 5. i 17. Uredbe (EZ) br. 1829/2003, društvo Bayer Agriculture BV sa sjedištem u Belgiji, u ime društva Bayer CropScience LP sa sjedištem u Sjedinjenim Američkim Državama, podnijelo 14. veljače 2023. nacionalnom nadležnom tijelu Nizozemske zahtjev za stavljanje na tržište hrane, sastojaka hrane i hrane za životinje koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 94804, sastoje se ili su proizvedeni od njega („zahtjev”);

B. budući da je zahtjev obuhvaćao i stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 94804 ili se od njega sastoje za namjene koje nisu hrana i hrana za životinje, osim za uzgoj;

C. budući da je EFSA 13. ožujka 2024. donijela pozitivno mišljenje, objavljeno 26. travnja 2024., u kojem je zaključila da je genetski modificirani kukuruz jednako siguran kao i konvencionalna usporedna sorta i ispitane sorte kukuruza koje nisu genetski modificirane u pogledu mogućih učinaka na zdravlje ljudi i životinja te na okoliš;

([1]) SL L 268, 18.10.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj.
([2]) SL L 55, 28.2.2011., str. 13., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.
([3]) Znanstveno mišljenje EFSA-ina Povjerenstva za genetski modificirane organizme o procjeni genetski modificiranog kukuruza MON 94804 za uporabu u hrani i hrani za životinje u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 (zahtjev GMFF-2022-10651), EFSA Journal 2024.;22(4):8714, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8714.
([4]) Parlament je u osmom sazivu donio 36, a u devetom sazivu 38 rezolucija u kojima se protivi odobravanju GMO-a.

D. budući da je genetski modificirani kukuruz stvoren za proizvodnju umjetnog miRNA s ciljem selektivnog suzbijanja dvaju gena u široj genskoj obitelji uključenih u biosintetički put giberelinske kiseline (GA), čime se smanjuje visina biljke;

Otvorena pitanja o učincima umjetnog miRNA

E. budući da uvođenje umjetnog miRNA ne utječe samo na ciljane gene, već uključuje i druge regulatorne funkcije; budući da se miRNA bastavlja obrađivati u biljci i time djeluje u interakciji s određenim biljnim enzimima; budući da njegovi učinci u mnogim slučajevima nisu ograničeni na ciljani gen, već često uključuju metaboličke kaskade nekoliko stotina drugih genskih funkcija;

F. budući da je podnositelj zahtjeva dostavio nedostatne i nepotpune podatke o vezama između umjetnog miRNA, proizvoda koji nastaju daljnjim procesima u stanicama, postojanosti tih molekula u stanicama i njihovim učincima na druge regulatorne mreže;

G. budući da EFSA svoj zaključak da miRNA ne predstavlja rizik od toksičnosti za ljude i životinje temelji na pretpostavci da se umjetni miRNA brzo razgrađuje; budući da se, međutim, u nekoliko studija, uključujući one koje navode u prilog toj tvrdnji ([5]), navodi da se, uz potporu posebnih mehanizama, miRNA može izdvojiti iz crijeva;

Otvorena pitanja o učincima smanjenih razina giberelina

H. budući da su, kao što su istaknuli stručnjaci iz država članica ([6]), giberelini glavni regulatori različitih fizioloških procesa u biljkama;

I. budući da, osim visine biljke, giberelini reguliraju klijanje i cvat, doprinose regulaciji otpornosti u stresnim uvjetima i dio su složenih regulatornih interakcija s drugim biljnim hormonima u različitim signalnim putovima, kao što su fiziološki procesi koji utječu na sastav biljaka; budući da su giberelini također uključeni u imunosni odgovor biljaka na patogene;

J. budući da podnositelj zahtjeva nije istražio većinu učinaka na te različite postupke, osim mogućih učinaka na klijanje, cvat i težinu žitarica;

K. budući da su genska ekspresija i njezin utjecaj na proizvodnju bioaktivnih giberelina i metabolički učinak istraženi samo u terenskim uvjetima bez posebnih čimbenika stresa, dok je poznato da je genetski modificirana tvar zadužena za mnoge biotičke i abiotičke reakcije na stres;

Smanjenje ovisnosti o uvezenoj hrani za životinje

L. budući da je jedna od pouka izvučenih iz krize prouzročene bolešću COVID-19 i rata u Ukrajini koji je još u tijeku ta da Unija treba okončati ovisnost u pogledu određenih ključnih materijala; budući da predsjednica Komisije Ursula von der Leyen u mandatnom pismu kandidatu za povjerenika Christopheu Hansenu od njega traži da razmotri načine za smanjenje uvoza kritičnih vrsta robe ([7]);

Primjedbe nadležnog tijela države članice i dionika

M. budući da su države članice tijekom tromjesečnog razdoblja savjetovanja ([8]) EFSA-i dostavile brojne kritike, uključujući činjenicu da su giberelini glavni regulatori različitih fizioloških procesa u biljkama, posebno u vezi s biotičkim i abiotičkim stresorima, te da su podaci koje je dostavio podnositelj zahtjeva nepotpuni u pogledu procjene mogućeg učinka smanjenih razina giberelina na sve te procese te da je varijetet u terenskim ispitivanjima bio nedostatan; budući

([5]) Dávalos, A., Henriques, R., Latasa, M. J., Laparra, M., & Coca, M. (2019.). Pregled literature o osnovnim informacijama o nekodiranom RNA (ncRNA) kako bi se poduprla procjena rizika genetski modificiranih biljaka na bazi ncRNA za hranu i hranu za životinje. Popratne publikacije EFSA-e, 16(8), EN-1688. https://doi.org/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1688.

([6]) Prilog 8. znanstvenom mišljenju EFSA-ina Povjerenstva za genetski modificirane organizme o procjeni genetski modificiranog kukuruza MON 94804 za uporabu u hrani i hrani za životinje u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 (zahtjev GMFF-2022-10651), EFSA Journal 2024.;22(4):8714, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8714.

([7]) https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en

([8]) https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/action/downloadSupplement?doi=10.2903%2Fj.efsa.2024.8714&file=efs28714-sup-0008-Annex8.pdf.

da su države članice također kritizirale manjak podataka o rizicima koje predstavlja moguća dugoročna stabilnost umjetnog miRNA u biljci ili činjenicu da je nezanemariv dio modificiranog DNA prijemljiv iz crijeva životinja ili ljudskih bića, kao i činjenicu da dostavljeni podaci ne dokazuju da prijenos gena s biljke na bakterije nije vjerojatan;

N. budući da se u Uredbi (EZ) br. 1829/2003 navodi da genetski modificirana hrana ili hrana za životinje ne smije imati nepovoljne učinke na zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili okoliš te da Komisija pri sastavljanju svojih odluka mora uzeti u obzir sve relevantne odredbe prava Unije i ostale legitimne čimbenike relevantne za predmet koji se razmatra;

Nedemokratsko donošenje odluka

O. budući da je Parlament u svojem osmom sazivu donio ukupno 36 rezolucija u kojima se protivi stavljanju na tržište genetski modificiranih organizama za hranu i hranu za životinje (33 rezolucije) i uzgoju genetski modificiranih organizama u Uniji (tri rezolucije); budući da je Parlament u svojem devetom sazivu donio 38 prigovora na stavljanje genetski modificiranih organizama na tržište;

P. budući da Komisija i dalje izdaje odobrenja za genetski modificirane organizme unatoč tome što je i sama priznala postojanje demokratskih nedostataka te usprkos izostanku potpore država članica i prigovorima Parlamenta;

Q. budući da onda kad u žalbenom odboru davanje odobrenja nije podržala kvalificirana većina država članica nije potrebno mijenjati zakonodavstvo kako bi se Komisiji omogućilo da uskrati odobrenje za genetski modificirane organizme ([9]);

R. budući da na glasovanju Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003, koje je održano 17. rujna 2024., nije doneseno nikakvo mišljenje, što znači da kvalificirana većina država članica nije podržala odobrenje;

1. smatra da Nacrt provedbene odluke Komisije prekoračuje provedbene ovlasti predviđene Uredbom (EZ) br. 1829/2003;

2. smatra da Nacrt provedbene odluke Komisije nije u skladu s pravom Unije jer nije spojiv s ciljem Uredbe (EZ) br. 1829/2003, a on je, u skladu s općim načelima utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ([10]), pružanje osnove za visoku razinu zaštite života i zdravlja ljudi, zdravlja i dobrobiti životinja, interesa okoliša i potrošača u pogledu genetski modificirane hrane i hrane za životinje, uz istovremeno jamčenje uspješnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta;

3. traži od Komisije da povuče svoj Nacrt provedbene odluke te da odboru podnese novi nacrt;

4. pozdravlja činjenicu da je Komisija u dopisu zastupnicima od 11. rujna 2020. konačno uvidjela potrebu da se pri donošenju odluka o odobravanju genetski modificiranih organizama u obzir uzme održivost ([11]); međutim, izražava duboko razočaranje zbog toga što Komisija i dalje odobrava uvoz genetski modificiranih organizama u Uniju unatoč stalnim prigovorima Parlamenta i činjenici da većina država članica glasuje protiv;

5. ponovno apelira na Komisiju da uzme u obzir obveze Unije na temelju međunarodnih sporazuma, kao što su Pariški klimatski sporazum, Konvencija Ujedinjenih naroda o biološkoj raznolikosti i UN-ovi ciljevi održivog razvoja; ponavlja svoj poziv da se nacrti provedbenih akata poprate obrazloženjem u kojem se objašnjava na koji se način poštuje načelo „nenanošenja štete” ([12]);

6. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.

([9]) U skladu s člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 182/2011 Komisija „može”, ali ne „mora” dati odobrenje ako se u okviru žalbenog odbora za to ne izjasni kvalificirana većina država članica.

([10]) Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj).

([11]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.

([12]) Rezolucija Europskog parlamenta od 15. siječnja 2020. o europskom zelenom planu (SL C 270, 7.7.2021., str. 2.), stavak 102.